

Preek over Psalm 10,14 – Bonzen op de deur van God!

Voorzang: Psalm 9, 1 en 2

Votum en Groet

Zingen: Psalm 9, 3 – 6 – 10 (daartussen worden de niet gezongen gedeelten gelezen)

Verootmoediging en schuldbelijdenis

Zingen: Psalm 32, 2

Gebed om het licht van de Geest

Zingen: Kinderlied 21

Lezen: Psalm 10 en Lucas 18,1-8

Zingen: Psalm 10, 1. 5 en 6

Verkondiging van Psalm 10,14^a

Zingen: Gezang 285

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Zingen: Gezang 288, 1 en 2

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Het meisje wilde met haar vriendin het metrostation in Rotterdam binnengaan.

Toen werden ze aangevallen door vijf jongens.

Haar vriendin werd onmiddellijk tegen de grond gewerkt.

Zij zelf werd door één van de jongens bij de keel gegrepen.

Terwijl hij haar de keel dichtkneep schreeuwde hij aldoor: *Geef je geld!*

Ze kon niets zeggen.

Ze viel op de straat en ze dacht dat ze nooit meer zou opstaan.

Toen was daar plotseling de woede.

Ze begon te trappen en te slaan naar de jongen die haar vasthield.

Maar niet lang.

Want de anderen begonnen te schreeuwen dat ze haar vriendin zouden doodsteken.

Het duurde vijf lange minuten, voordat ze alles van haar hadden gepakt.

Geld, pasjes, cadeaubonnen, haar mobieltje.

Vijf lange minuten.

En wat ze tijdens die vijf minuten zag deed een woede in haar groeien, die haar nog lang zal achtervolgen.

Ze zag voorbijgangers aan de overkant.

Een meneer die nieuwsgierig stond te kijken naar wat er gebeurde.

Ze zag gezichten achter de ramen.

En hoe sommige bewoners hun gordijnen haastig dicht trokken.

En ze is vervuld van walging nu ze weet dat bij de politie nog geen telefoontje is binnengekomen om te melden wat haar en haar vriendin is overkomen.

Ze leeft in een stad waar de samenhang is weggefallen.

Waar je op straat beroofd en gewurgd kan worden zonder dat iemand ook maar een vinger verroert.

De politie heeft haar verzekerd dat haar zaak – roof en poging tot moord – de hoogste prioriteit heeft.

Eén gebeurtenis van de vele, die er precies op lijken.

Jos Kloppenburg, Meindert Tjoelker, René Steegmans.

Het meisje van Nulde.

Seder, het jongentje uit Rotterdam dat met sneeuwballen gooide.

En het maakt allemaal deel uit van het grote leed dat de wereld teistert.

Jonge vrouwen, meisjes, kinderen soms nog, die gedwongen worden tot prostitutie.

Asielzoekers die voor veel geld naar een ander land proberen te vluchten en die vervoerd worden op wrakkige bootjes of in slecht geventileerde containers, waardoor tallozen sterven en nooit hun bestemming bereiken.

De vermoorde mannen van Srebrenica.

De duizenden doden door de aanslag op de Twin Towers.

De slachtoffers van het wrede regime van Saddam Hoessein.

Het kost geen moeite om zo nog een tijdje door te gaan.

Het kost wel moeite om het echt te bevatten.

Het kost vreselijk veel moeite om bij dit alles de naam van God te noemen.

Want hoe is dit alles te rijmen met het geloof in God die rechtvaardig regeert?

Dat is de enorme spanning van Psalm 10.

In geen psalm wordt het doen en laten van schurken zo breed uitgemeten.

Tot in bijzonderheden worden hun plannen en gedachten ontleed.

In schrille kleuren worden hun boevenstreken geschilderd.

Het is van een ontstellende actualiteit.

Maar het meest onthutsend is het lef waarmee ze dit doen.

Ze matigen zich aan alles te kunnen doen wat ze willen.

En ze lasteren zonder blikken of blozen de HERE.

Geen God die het ziet.

Al hun gedachten zijn: *Er is geen God!* (vs. 4)

Nee, daarmee ontkennen ze niet dat God bestaat.

Dat blijkt wel uit vs. 11 als de onverlaat smaalt: *God vergeet het; Hij verbergt zijn aangezicht; Hij ziet het in eeuwigheid niet.*

Van God zal hij geen last hebben, denkt de slechterik.

God blijft wel uit de buurt.

En het vreselijke is dat de bluffer de schijn volledig mee heeft.

Dat is ook de moeite van de dichter van dit lied.

De goddelozen grijpen Gods verborgenheid aan om ongeremd hun gang te gaan.

Maar die zelfde verborgenheid beneemt deze dichter de adem.

Wat de goddelozen een gevoel van bevrijding geeft, brengt hem juist tot wanhoop.

Hij kan nog net een SOS-sigitaal laten uitgaan: *Waarom bent U zo ver weg, Heer?*

Waarom verbergt U zich in tijden van nood?

Waar is de hand van God in de chaos van dit leven?

Als je zo'n verhaal hoort als waar ik mee begon – twee meisjes die overvallen worden door vijf jongens – en niemand die een poot uitsteekt...

Als je denkt aan incestslachtoffers, jonge kinderen nog, overweldigd en misbruikt door hun vader of hun broer...

Als je ziet hoe een oorlog tegen Irak steeds meer onvermijdelijk lijkt en je probeert je in te denken hoeveel mensenlevens dat gaat kosten...

Volgens een geheim VN-rapport moeten we met 500.000 slachtoffers rekenen.

En kan het echt niet anders?

Zeker, Saddam Hoessein is een schurk – dat ontkent niemand.

Maar zijn er geen andere regimes – net zo erg, zo niet erger dan dat van Irak die niet worden aangepakt?

En hebben Engeland en Frankrijk en Duitsland en niet te vergeten Amerika zelf Saddam niet jarenlang in het zadel gehouden, toen het hun te pas kwam?

Is er ook maar één macht ter wereld, die geen boter op zijn hoofd heeft?

En speelt bij Bush niet teveel een persoonlijk belang mee, omdat de Irakezen tien jaar geleden een poging hebben gedaan om zijn vader te vermoorden?

Is het in onze corrupte wereld mogelijk om rechtvaardige oorlogen te voeren?

Maar dan – hoe zou het met Europa zijn gegaan als de geallieerden met Amerika voorop ons niet hadden gered uit de

klauw van het nationaal-socialisme?

Moet je dan afzien van een oorlog tegen Irak of Afghanistan of Servië, omdat de motieven nooit zuiver zijn?
Is het niet aanpakken van Saddam niet even erg als het wel te doen?

Ik weet niet hoe het u vergaat, broeders en zusters.

Maar ik vind het niet simpel om een oordeel te hebben over een oorlog tegen Irak.

Het is allemaal zo ingewikkeld, zo gecompliceerd!

Er spelen zoveel tegenstrijdige belangen mee.

Het kwaad heeft zich zo in onze wereld ingevreten.

Het tast alles aan.

En zowel aan de ene als aan de andere zijde wordt zo vaak gehandeld alsof er geen God is, die regeert en die ons ter verantwoording roept.

Ze doen maar.

Ja, waar is de hand van God in de chaos van dit leven?

Hoe reageren wij op al het onrecht en het lijden dat zich aan ons opdringt?

Hoe heeft dat een plaats in ons omgaan met God?

Soms kunnen we zo murw geslagen zijn door alle vormen van lijden, die op ons afkomen, dat de vraag naar God wordt weggedrongen.

Soms lijkt het gemakkelijker om maar geen vragen te stellen.

Je kunt je wel blijven vastklampen aan het geloof dat God er ook nog is.

Maar als je het zo op geen enkele wijze ervaart, is het dan niet beter te leven met een eerlijke leegte – hoe pijnlijk ook?

En toch – aan de nood in talloze vormen in de wereld mógen, kúnnen, wíllen we niet voorbijgaan.

Tegelijk raken we er wel in verloren, omdat onze handen dit alles niet kunnen omvatten.

Onze ogen gaan pijn doen bij het zien van alle leed dat mensen zinloos treft.

En ons hart voelt zich te klein om al die gevoelens van mistroostigheid te bewaren.

Waar kunnen we er mee naar toe?

Trekken we dan de gordijnen dicht om het maar niet meer te hoeven zien?

Want wat je niet ziet, daarvan kun je doen alsof het er niet is.

Sluiten we ons af van de wereld en sluiten we ons op in ons eigen leventje?

In de hoop dat wij er tenminste zonder kleerscheuren doorheen komen?

De dichter kán dat niet.

Vanuit die verstikkende benauwdheid komt hij tot een dringend beroep op God.

Sta op, HERE! o God, hef uw hand op! (vs. 13).

Dat is een driest gebed!

Sta op, HERE – blijf niet zitten, waar U zit.

O God, hef uw hand op – steek uw handen toch eens uit de mouwen.

Nou, nou!

Hebt u ooit zo tot God gebeden?

Zo ... vrijpostig?

Op het brutale af?

Dat doe je toch niet?

Dat is toch niet eerbiedig?

Je moet toch wel de juiste vormen in acht nemen?

Ja, het kan op ons de indruk maken dat de dichter zijn plaats niet kent.

Dat kan twee oorzaken hebben.

Hij beseft niet wie hij voor zich heeft.

Hij is vergeten met Wie hij te maken heeft.

Of – en dat is volgens mij hier het geval – alles wat hij ziet grijpt hem zo aan, dat hij niet anders kan dan zo – haast ongeremd – bij God aan de bel te trekken.

Er leeft een enorme woede in het hart van deze dichter.
Een gloeiende boosheid.
De goddeloosheid van mensen, die zich niets ontziend aan het leven van anderen vergrijpen,
die menen dat ze ongestraft hun gang kunnen gaan,
die de schepping geweld aandoen,
die mannen en vrouwen naar Gods beeld geschapen brutaliseren –
het roept een enorme woede in hem wakker.
Nu, woede is een signaal dat het ons iets kan schelen wat er gebeurt.
En de dichter zet deze woede om in een vurig gebed.
Dat is een daad van diep geloof.
Het is een daad van diep geloof om je diep gekoesterde gevoelens van boosheid en woede aan God toe te vertrouwen.

En of dat niet kan bij God?
Nou, reken maar van wel!
Ik denk aan Jezus' verhaal van die weduwe, die continu bij die rechter op de stoep stond.
Ze liet hem geen rust, totdat hij haar recht had gedaan.
Die weduwe stelt Jezus ons ten voorbeeld.
Zo mogen wij God aan het hoofd zeuren, dag en nacht, om recht te doen.
Dat vindt God niet erg.
Want dan weet Hij tenminste dat er bij ons wat leeft.
Dat alles wat we zien en waarnemen ons niet onverschillig laat.
Maar dat het ons raakt tot diep in ons hart.
God ziet ons graag telkens weer bij Hem aan de bel trekken om Hem te betrekken bij al dat onrecht dat gebeurt – in het groot en in het klein.

En dan had die weduwe met een ónrechtvaardige rechter te doen.
Maar de dichter weet dat God anders is.
Ja, hij begon zijn lied met een vraagteken achter God te zetten.
Want God lijkt zo ver weg.
Hij lijkt zich te verschuilen in de coulissen van het wereldtoneel.
Dat is een aanvechting voor zijn geloof.
Zijn geloof heeft alle schijn tegen.
Het leven schijnt een goddeloze zaak.
Als je let op al die mensen die zo goddeloos veel moeite en verdriet veroorzaken?
En als je let op al die mensen, die zo goddeloos veel moeite en verdriet moeten meemaken?
Het geloof heeft toch de schijn tegen?

Maar de dichter wil er niet aan dat dit de werkelijkheid is.
Dat de verkrachter en de beul het laatste woord zouden hebben.
Daar gelooft hij niets van.
Dat God hun slachtoffers zou vergeten – nee, dat wil er bij hem niet in.
U ziet het God!
Ik weet dat U het ziet.
Want U aanschouwt moeite en verdriet!
Nee, dat is te vlak gezegd.
Alsof God met de handen op de rug staat toe te kijken bij wat zich op het ondermaanse afspeelt.
Nee, het heeft zijn volle aandacht.
Hij neemt het aandachtig waar.
Op afstand?
Met een telescoop?
Nee, Hij legt het in zijn hand.
God kan er niet afblijven – niet alleen niet met zijn ogen, ook niet met zijn handen.
Hij pakt het op.
En wil je iets oppakken, dan moet je er toch vlakbij komen.

God ziet al die ellende en pakt het op.
En pakt het aan.
En neemt het in zijn hand.

En dan?

Een ambtenaar achter het loket van het klachtenbureau kan ook heel vriendelijk de dossiers ter hand nemen en zeggen:
Ik zie het al. Dit is een spoedgeval.

U krijgt alle aandacht.

Het heeft de hoogste prioriteit!

Zoals die politieambtenaar zei tegen het meisje dat was aangevallen voor het Rotterdamse metrostation.

Jouw zaak heeft de hoogste prioriteit.

Lijkt God soms niet op een topambtenaar – natuurlijk de vriendelijkste van allemaal – zittend in zijn hemelse stoel, die het dossier van onze moeite en ons verdriet in handen neemt en zegt dat Hij ons alle aandacht zal geven.

En dan?

Krijgen we dan zoiets als wat er bij het Joegoslavië-tribunaal gebeurt?

Of door de ene enquête-commissie na de andere?

Uitgebreide onderzoeken.

Dikke rapporten.

Maar dat er echt iets uitkomt...

Maar nee, God is niet als een ambtenaar – veilig achter zijn loket.

Wie op Golgotha geweest is, die kan beter weten.

Daar krijgen we bepaald niet het beeld van iemand zittend in een stoel.

Nee, op Golgotha hangt iemand aan het kruis.

Dat past niet echt bij een ambtenaar.

En Hij néémt maar niet iets ín zijn hand.

Nee, Hij krijgt iets dóór zijn hand – een spijker!

En wat is die spijker anders dan al onze moeite en verdriet?

Het snijdt Hem daar door merg en been.

En daar, aan het kruis, neemt Hij onze klacht over.

De klacht waarmee deze psalm begint.

Waarom, o God? Waarom?

Zo identificeert Hij zich met al het lijden dat ons en onze wereld geselt.

Nee, dit is geen God op afstand.

Geen God, die zich verbergt.

Of ja, die zich verbergt – inderdaad, toch wel – die zich verbergt in de gestalte van de machteloze, de geplaagde, de verdrukte, de ellendige.

Die zich verbergt in de gedaante van die allen die geen helper hebben.

En die geen stem krijgen in deze wereld.

Zo leeft Hij zich in in hun ellende.

En zo maakt Hij zich al hun moeite en verdriet eigen.

Zo ondergaat Hij al hun pijn.

En dan?

Dán gebeurt er pas echt wat.

Dan wordt bevestigd wat we hoorden uit Psalm 9:

Want niet voor goed blijft de arme vergeten, niet voor immer gaat de hoop van de ootmoedigen teloor (vs. 19).

Dan staat Hij op uit de doden.

Maar de handen van Hem die is opgestaan dragen blijvend de tekenen van het lijden dat Hij onderging.

En het zijn juist die handen, waarin God de Vader alle macht in hemel en op aarde heeft gelegd.

En het is aan deze handen, dat wij ons toevertrouwen.

Inclusief alle moeite en verdriet, die we zelf ondervinden en die we om ons heen zien.

Alleen daar komt tot een mens tot rust.

Nee, niet tot berusting.

Laten we alsjeblied niet berusten in alles wat we zien.

Laten we ons laten inspireren door de boosheid en de woede die we tegenkomen in deze psalm en in zovele andere.

En laat die boosheid ons altijd weer leiden tot hartstocht in ons bidden.

Neem geen rust en gun God geen rust, maar roep Hem aan, keer op keer!

God, verbreek de arm van de goddeloze.

Laten we blijven bidden, totdat er geen goddeloosheid meer gevonden wordt.

Totdat de aarde vol zal zijn van gerechtigheid en heiligheid, van vrede en heil.

Totdat nooit meer een aards sterveling schrik aanjaagt.

O, wat een geweldig vooruitzicht, waar de psalm mee eindigt.

Dat nooit meer een aards sterveling schrik aanjaagt.

Geen jongens meer die meisjes overvallen voor een metrostation.

Geen bruten en vanden meer die straten en treinen onveilig maken.

Geen dictators meer die niets ontziend uit de weg ruimen die hen bedreigen.

Geen soldaten meer die dood en verderf zaaien.

Geen goddelozen meer die brallen: *Er is geen God die ons rekenschap vraagt!*

Alleen nog maar de handen van onze Heer.

Handen, die zegenen, liefde schenken, tranen drogen, helpen en ondersteunen.

Alleen nog maar de handen van onze Heer, die ook de last van ons woedend en hartstochtelijk bidden van ons wegnemen.

Want we hebben alleen nog maar reden tot danken, tot loven en prijzen.

Halleluja!

AMEN.

02-03-2003